

Advies nr 05/2015 van 25 februari 2015

Betreft: Ontwerp van wet tot versterking van de strijd tegen het terrorisme (CO-A-2015-006)

De Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer;

Gelet op de wet van 8 december 1992 *tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens* (hierna WVP), inzonderheid artikel 29;

Gelet op het verzoek om advies van de Minister van Justitie ontvangen op 12/02/2015;

Gelet op het verslag van dhr. Stefan Verschuere, ondervoorzitter;

Brengt op 25 februari 2015 het volgende advies uit:

I. ONDERWERP VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. De Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer (hierna "de Commissie") ontving op 12 februari 2015 een adviesaanvraag van de heer Koen GEENS, Minister van Justitie, over een wetsontwerp tot versterking van de strijd tegen het terrorisme.
2. Dit wetsontwerp beoogt de uitbreiding van het wetgevend instrumentarium teneinde onder meer te beantwoorden aan de verplichtingen die voortvloeien uit de Resolutie 2178(2014)¹ en het terrorisme efficiënter te bestrijden.
3. Hoofdstuk III, artikel 3, van dit wetsontwerp bevat een wijziging van artikel 90ter, §2 van het Wetboek van Strafvordering.
4. Dit artikel 3 beoogt het toelaten van het afluisteren, kennisnemen en openen van privécommunicatie of -telecommunicatie in het kader van terroristische misdrijven.

II. ONDERZOEK VAN DE AANVRAAG

5. De Commissie stelt vast dat de Privacywet ingevolge haar artikel 3 van toepassing is op het geheel van verwerkingen van registratie of bewaring van persoonsgegevens die ingezameld worden in toepassing van artikel 3 van het ontwerp.
6. Artikel 3 van het voor advies voorgelegde wetsontwerp voorziet in een uitbreiding van de gevallen waarin de onderzoeksrechter kan overgaan tot dergelijke afluistering.
7. In het algemeen dient het onderzoek van deze uitbreiding rekening te houden met de eisen van artikel 8, § 2, van het Europees Verdrag dat reeds veelvuldig werd toegepast door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (zie onder meer de zaken Sunday Times, Klass, Malone en Kruslin).

---

¹ Resolutie 2178 (2014) van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties, over terroristische daden die een bedreiging vormen voor de internationale vrede en veiligheid

8. Volgens deze rechtspraak is het van belang dat de inperking van het recht op de eerbiediging van het privé- en familiaal leven, van de woonplaats en de correspondentie, ingegeven is door een openbaar belang en dat de omvang en de uitoefeningsvoorwaarden van de aan de openbare overheden toegekende bevoegdheid, voldoende nauwkeurig wordt gedefinieerd (zie arrest Rotaru²). Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens stelde immers dat "*quel que soit le système de surveillance retenu, des garanties adéquates et suffisantes doivent être prévues contre les abus*" ³ (vrije vertaling: *ongeacht het weerhouden toezichtstelsel dient te worden voorzien in toereikende en passende waarborgen tegen misbruiken*).
9. Artikel 22 van de Grondwet bevestigt dat iedereen recht heeft op eerbiediging van zijn privéleven en zijn gezinsleven, behoudens in de gevallen en onder de voorwaarden door de wet bepaald.
10. Zo bepaalt artikel 90ter, § 1, van het Wetboek van Strafvordering dat "*De onderzoeksrechter kan in uitzonderlijke gevallen, wanneer het onderzoek zulks vereist, privé-communicatie of -telecommunicatie, tijdens de overbrenging ervan, afluisteren, er kennis van nemen en opnemen, indien er ernstige aanwijzingen bestaan dat het feit waarvoor hij geacht is een strafbaar feit is, bedoeld in een van de bepalingen opgesomd in § 2, en indien de overige middelen van onderzoek niet volstaan om de waarheid aan de dag te brengen*".
11. De lezing van §2 van dit artikel leert dat slechts zware strafbare feiten een dergelijke bewakingsmaatregel kunnen wettigen. Een poging tot het plegen van zware misdrijven kan eveneens een bewakingsmaatregel wettigen (zie §3).
12. Artikel 90quater, § 1, 2de lid, 2° van het Wetboek van Strafvordering verplicht, op straffe van nietigheid, de aanwijzingen en de concrete feiten, eigen aan de zaak, die de maatregel wettigen, in de beschikking te vermelden. In dit verband wordt gesteld dat "*la motivation doit se faire de manière concrète, afin de pouvoir vérifier effectivement que l'interception n'a pas un caractère exploratoire et que les conditions d'ouverture sont bien réunies. Il ne suffit donc pas d'écrire que les nécessités de l'instruction exigent qu'il soit recouru à la mesure et que les autres moyens d'investigation ne suffisent pas à la manifestation de la*

---

² Arrest van 4 mei 2000 van het Europees Hof voor de rechten van de Mens en de fundamentele vrijheden (Straatsburg) in de zaak ROTARU v. Roemenië (Verzoekschrift nr. 28341/95)

³ Europees Hof voor de rechten van de Mens, Klass v. Duitsland, nr. 5029/71, arrest van 6 september 1978, par. 50.

vérité. Encore faut-il préciser pourquoi »⁴ (vrije vertaling: de motivering dient op concrete wijze te gebeuren zodat effectief kan worden gecontroleerd dat de interceptie geen verkennend karakter vertoont en dat de voorwaarden voor het openen van het onderzoek wel degelijk zijn vervuld. Het volstaat dus niet te schrijven dat toevlucht wordt genomen tot de maatregel omdat dit noodzakelijk is voor het onderzoek en de andere onderzoeksmiddelen niet volstaan om de waarheid aan het licht te brengen. Er dient verduidelijkt te worden waarom dit het geval is").

13. Artikel 3 van het voor advies voorgelegde wetsontwerp breidt de toepasbaarheid van artikel 90ter, § 1 van het Wetboek van Strafvordering *ratione materiae* uit tot de terroristische misdrijven, ingevoegd enerzijds in het Strafwetboek door de Wet van 18 februari 2013 tot wijziging van boek II, titel I ter van het Strafwetboek, met name tot het publiekelijk verspreiden van een boodschap die al dan niet rechtstreeks aanstuurt op het plegen van terroristische misdrijven (art. 140bis), het werven voor terrorisme (art. 140ter), het verschaffen van opleidingen voor terrorisme (art. 140quater) en het feit een dergelijke opleiding te volgen (art. 140quinquies) en anderzijds, door onderhavig wetsontwerp (invoeging van een artikel 140sexies in het Strafwetboek⁵).
14. Wat de technische uitvoering van deze maatregel betreft heeft de onderzoeksrechter het recht de medewerking te eisen van de operator van het betrokken communicatienetwerk, bijvoorbeeld van een internetprovider. De controle zelf mag echter uitsluitend uitgevoerd worden door officieren van gerechtelijke politie die regelmatig verslag uitbrengen bij de onderzoeksrechter. Zo kan onder meer een gedetailleerde (eventueel vertaalde) transcriptie van de opnames bewaard worden op de griffie⁶.

---

⁴ De Codt, les nullités de l'instruction et du jugement, 2006, p. 50.

⁵ Artikel 2 van het wetsontwerp is als volgt geformuleerd "In het Strafwetboek wordt een artikel 140sexies ingevoegd, luidende:

"Art, 140sexies. Onverminderd de toepassing van artikel 140, wordt gestraft met opsluiting van 5 tot 10 jaar en met een geldboete van 100 euro tot 5000 euro:

1° iedere persoon die naar een andere Staat afreist met het oog op het plegen in België of in het buitenland, van een terroristisch misdrijf bedoeld in artikel 137, met uitzondering van het in artikel 137, § 3, 6°, bedoelde misdrijf, en in de artikelen 140bis tot 141;

2° iedere persoon die naar België afreist met het oog op het plegen, in België of in het buitenland, van een terroristisch misdrijf bedoeld in artikel 137, met uitzondering van het in artikel 137, § 3, 6°, bedoelde misdrijf, en in de artikelen 140bis tot 141"

⁶ ICRI, commentaar bij de wet van 30 juni 1994 ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer tegen het afluisteren, kennismaken en openen van privé-communicatie en –telecommunicatie

15. Gelet op wat voorafgaat stelt de Commissie vast dat de voorwaarden bepaald door de artikelen 90ter en volgende van het Wetboek van Strafvordering strikt en noodzakelijk zijn voor het behoud van de openbare veiligheid in een democratische samenleving. Bijgevolg, en gelet op de vastgestelde waarborgen, oordeelt de Commissie dat de beginselen worden nageleefd om de eerbiediging van het privéleven van de betrokkenen te waarborgen.

OM DEZE REDENEN,

verstrekt de Commissie een **gunstig** advies over artikel 3 van het wetsontwerp.

Voor de Wnd. Administrateur, afw.

De Voorzitter,

(get.) An Machtens
Wnd. Afdelingshoofd ORM

(get.) Willem Debeuckelaere